

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.11.30.
COM(2016) 860 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK, A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANKNAK**

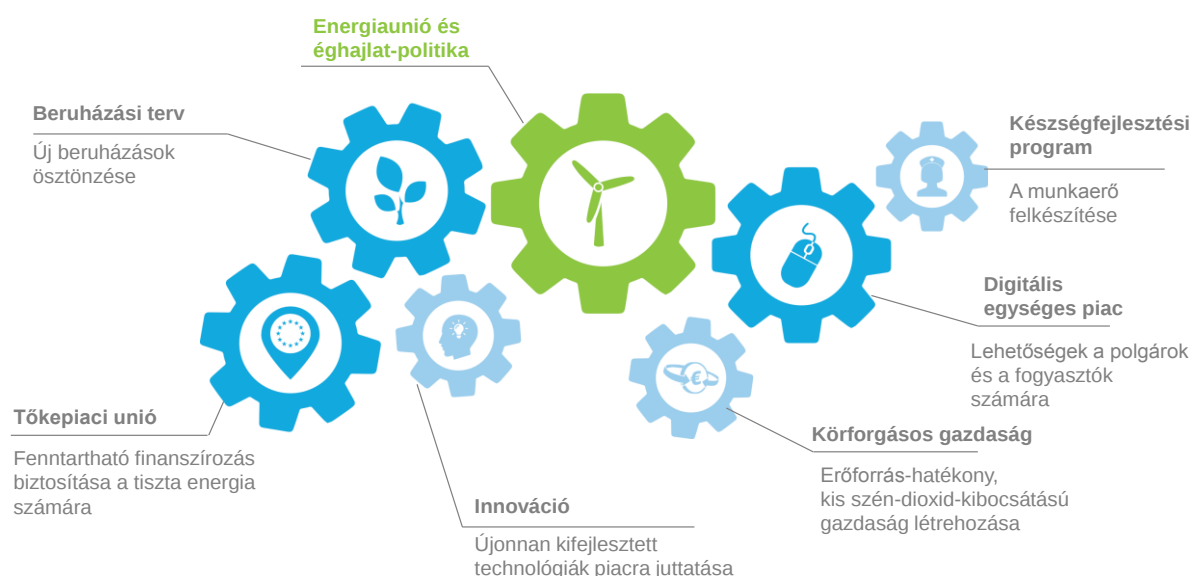
Tiszta energia minden európainak

1. BEVEZETÉS

Az energiaunió a Jean-Claude Juncker által vezetett Bizottság tíz prioritásának egyike. Célja az EU gazdaságának korszerűsítése, és más kiemelt kezdeményezésekkel, köztük a digitális egységes piacra, a tőkepiaci unióra és az európai beruházási tervre vonatkozóval együtt az európai foglalkoztatás, gazdasági növekedés és beruházások ügyének előmozdítására törekszik.

A mostani kezdeményezéscsomag lehetőséget ad mind a tiszta energiára való áttérés, mind pedig a növekedés és a munkahelyteremtés felgyorsítására. Hatására 2021-től a köz- és a magánszektorban együttesen évi 177 milliárd EUR értékű többletberuházásra lehet számítani, amely 1%-ig terjedő GDP-növekedést idézhet elő a következő évtizedben, és 900 000 új munkahelyet teremthet.¹ További hatása, hogy az EU gazdaságának átlagos szén-dioxid-intenzitása 2030-ra 43%-kal lesz kisebb, mint napjainkban,² és a megújuló energiaforrások mintegy felét adják majd az EU-ban termelt villamos energia mennyiségének.³

1. ábra: A gazdaság korszerűsítése – az energiaunió és az éghajlat-politika szerepe

Soha korábban nem jött létre a Párizsi Megállapodáshoz fogható klímavédelmi megállapodás, és a mostani siker nem lett volna lehetséges az Európai Unió nélkül. A mai napon ismét tanúbizonyságot tettünk arról, hogy készek vagyunk élére állni a változásnak, és bebizonyítottuk, hogy az Európai Unió – együttes erővel – eredményesen tud fellépni. – Jean-Claude Juncker a Párizsi Megállapodás EU általi megerősítéséről, 2016. október 4.

Az energiaágazat fontos eleme az európai gazdaságnak: az energiaárak kihatnak a teljes gazdaság versenyképességére, és átlagosan 6%-át teszik ki a háztartások éves kiadásainak.⁴ Az ágazat Európa-szerte 90 000 vállalkozás keretében csaknem 2,2 millió főt foglalkoztat,⁵ és

¹ Hatásvizsgálat az energiahatékonysági irányelv módosításához, SWD(2016) 405.

² Hatásvizsgálat az energiahatékonysági irányelv módosításához, háttéreredmények, SWD(2016) 405.

³ Hatásvizsgálat a megújulóenergia-irányelv átdolgozásához, SWD(2016) 418.

⁴ COM(2016) 769.

⁵ Az EU energiaágazata számokban, Statisztikai zsebkönyv, 2016.

az összes hozzáadott érték 2%-át adja.⁶ Hátterében virágzó gyártóipar áll, amely nemcsak európai, hanem világviszonylatban is kielégíti a berendezések és a szolgáltatások iránti igényt. A megújuló energiaforrások és az energiahatékonysággal összefüggő termékek és szolgáltatások fejlesztése nyomán szerte Európában új vállalkozások jöttek létre, amelyek gazdasági növekedést generálnak és új munkahelyeket teremtenek az európaiak számára. Az energiauniónak a foglalkoztatásra gyakorolt hatásai messze túlmutatnak az energiaellátás ágazatán. A megújuló energiaforrások hasznosításához kötődő ágazatok például több mint egymillió,⁷ az energiahatékonysághoz kötődőek pedig mintegy egymillió⁸ munkavállaló számára adnak közvetlenül vagy áttételesen munkát.

Az energiaunió az egyik legfontosabb eszköz és forrás, amelyet az Európai Unió igénybe vehet a kis szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való, minden szektorra kiterjedő globális áttérés előmozdítására. Tavaly decemberben az EU hathatós fellépése nyomán jött létre a Párizsi Megállapodás, az éghajlatváltozás mérséklését célzó első globális megállapodás, és az EU általi gyors megerősítésnek is köszönhetően kevesebb mint egy évvel később, 2016. november 4-én már hatályba is lépett. A Párizsi Megállapodás világos és ambiciózus irányt mutat a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését célzó innovációra irányuló beruházások számára. Most kiemelt hangsúlyt kell kapnia az EU által Párizsban vállalt ambiciózus éghajlatváltozási vállalások teljesítésének, ami nagyban függ a tiszta energiarendszerre való áttérés sikerétől, hiszen az üvegházhatásúgáz-kibocsátás kétharmada az energia előállításából és felhasználásából adódik.

Ugyanígy fontos azt biztosítani, hogy a tiszta energiarendszerre való áttérés előnyeiből minden európai részesülhessen. Minden fogyasztónak – a kiszolgáltatót és az energiaszegénységben élő fogyasztókat is szem előtt tartva – éreznie kell, hogy részese a folyamatnak, és kézzelfogható előnyét látja a biztonságosabb, tisztább és nagyobb mértékben versenykörülmények között hozzáférhetővé tett energiának, vagyis azoknak az elveknek, amelyek az energiaunió legfontosabb célkitűzéseit képezik. A Bizottság már korábban bemutatta az energiaunióra vonatkozó keretstratégiáját,⁹ javaslatot terjesztett elő a földgázellátás biztonsága,¹⁰ az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer¹¹ és a kapcsolódó vállalatokon való osztozás,¹² valamint a földhasználat és az erdőgazdálkodás¹³ területén, és kidolgozta a kis kibocsátású mobilitás stratégiáját.¹⁴

A Bizottság 2017. évi munkaprogramjában¹⁵ foglaltaknak megfelelően a Bizottság ma olyan szabályozási jellegű jogalkotási javaslatokat és háttérintézkedéseket ad közre, amelyek célja a gazdaság korszerűsítése és a tiszta energiával kapcsolatos ágazatokra irányuló beruházások fellendítése.

A kezdeményezéscsomag részét alkotó szabályozási jellegű jogalkotási javaslatok és háttérintézkedések célja, hogy gyorsítsák, módosítsák és konszolidálják az európai gazdaság

⁶ Eurostat – nemzeti számlák.

⁷ EurObserv'ER, The State of Renewable Energies in Europe („A megújuló energiaforrások hasznosításának helyzete Európában), 15. kiadás, 2015 (2014-es értékek).

⁸ Tanulmány az energiahatékonyság foglalkoztatási és társadalmi hatásainak értékeléséről.

⁹ COM(2015) 80.

¹⁰ COM(2016) 52.

¹¹ COM(2015) 337.

¹² COM(2016) 482.

¹³ COM(2016) 479.

¹⁴ COM(2016) 501.

¹⁵ COM(2016) 710.

tiszta energiára való áttérésének folyamatát, és olyan új gazdasági ágazatok és üzleti modellek megjelenését alapozzák meg, amelyek bővítik a foglalkoztatást és hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez.

A jogalkotási javaslatok az energiahatékonyságra, a megújuló energiaforrások hasznosítására, a villamosenergia-piac szervezésére, az ellátásbiztonságra és az energiaunió irányításának szabályaira terjednek ki.

A kezdeményezéscsomag három alapvető célt szolgál:

- **az energiahatékonyság előtérbe állítása,**
- **globális vezető szerep kivívása a megújuló energiaforrások területén,**
- **méltányosság biztosítása a fogyasztók számára.**

A háttérintézkedések között a tiszta energiára irányuló innováció felgyorsítására és az európai épületek felújítására vonatkozó kezdeményezés szerepel, valamint azok az intézkedések, amelyek ösztönzik a köz- és a magánszektor beruházásait, és biztosítják a rendelkezésre álló EU-költségvetés maximális hatásosságát; a versenyképesség növelése érdekében előmozdítják az ipar irányításával megvalósuló kezdeményezéseket; enyhítik a tiszta energiára való áttérés társadalmi hatásait; biztosítják különböző szereplők részvételét, köztük egyfelől a tagállami hatóságokét és a területi és a települési önkormányzatokét, másfelől a vállalkozásokét, a szociális partnerekét és a befektetőket; továbbá maximalizálják Európa vezető szerepét a tiszta energiához kapcsolódó technológiák és szolgáltatások területén annak érdekében, hogy ezáltal a harmadik országok segítséget kapjanak szakpolitikai céljaik eléréséhez.

A kezdeményezéscsomag abba a tágabb folyamatba illeszkedik, amelynek keretében az EU vezető szerepet vállal az intelligensebb és tisztább energia mindenki számára való biztosításában, és ezáltal elősegíti a Párizsi Megállapodás végrehajtását, megalapozza a gazdaság növekedését, ösztönzi a beruházásokat és a technológiai vezető szerep kivívását, új munkahelyteremtési lehetőségeket teremt, és fokozza a polgárok jólétét.

Ahhoz, hogy az EU teljesíteni tudja a 2030-as éghajlat- és energiapolitikai céljait, a 2020-tól 2030-ig terjedő időszakban évi mintegy 379 milliárd EUR összegű beruházásra van szükség¹⁶ főként az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások hasznosítása és az infrastruktúra területén. Az EU vállalkozásainak élen kell járniuk ebben a beruházási folyamatban. Ebből a szempontból sok múlik azon, hogy az EU-ban működő vállalkozások mennyire képesek az innovációra. Annak köszönhetően, hogy a köz- és a magánszektor együttesen évente 27 milliárd EUR-t fordít az energiaunióval összefüggő területeken kutatásra, technológiafejlesztésre és innovációra,¹⁷ az EU kedvező helyzetben van ahhoz, hogy ebből az átmenetből konkrét ipari és gazdasági lehetőségeket kovácsoljon.

A Bizottság által ma előterjesztett kezdeményezéseknek köszönhetően az ipari termelés az építőiparban 5%-kal, a gépiparban 3,8%-kal, a vas- és acéliparban pedig 3,5%-kal nőhet, ami az építőiparban 700 000, a gépiparban 230 000, a vas- és acéliparban pedig 27 000 új munkahelyet jelenthet.¹⁸

¹⁶ Hatásvizsgálat az energiahatékonysági irányelv módosításához, SWD(2016) 405 (a beruházásigényre vonatkozó adatok a közlekedést nem foglalják magukban).

¹⁷ JRC-SETIS, megjelenés alatt.

¹⁸ Forrás: Hatásvizsgálat az energiahatékonysági irányelv módosításához, SWD(2016) 405 (a részletes adatok a

2. AZ ENERGIAHATÉKONYSÁG ELŐTÉRBE ÁLLÍTÁSA

Az energiahatékonyság a legszélesebb körben hozzáférhető energiaforrás. Az energiahatékonyság előtérbe állításában az a gondolat jelenik meg, hogy a legolcsóbb és legtisztább energiaforrás az, amelyből nem kell energiát termelni és felhasználni. Ez azt jelenti, hogy az energiahatékonyság szempontját az energiarendszer teljes egészében érvényesíteni kell: aktívan kell törekedni a keresletoldalon az energiafogyasztás optimalizálására, a fogyasztók költségeinek csökkentésére és az importfüggőség mérséklésére, miközben az energiahatékonyságot növelő infrastruktúra-fejlesztési beruházásokra úgy kell tekinteni, hogy azok költséghatékony módját adják a kis szén-dioxid-kibocsátású körforgásos gazdaságra való áttérésnek. Ennek egyik velejárója, hogy – főként a fosszilis tüzelőanyagok hasznosítása területén – fel kell számolni a piacon jelen lévő túlzott energiatermelési kapacitásokat.

Az Európai Tanács 2014. októberi ülészakán megfogalmazott felkérésnek megfelelően a Bizottság felülvizsgálta az EU **energiatakarékosági célkitűzését**, és arra a megállapításra jutott, hogy az EU-nak 2030-ra 30%-os, az EU szintjén kötelező célt kell kitűznie. A 2014-ben elfogadott legalább 27%-os célkitűzéshez képest ez a növekedés várhatóan mindegy 70 milliárd eurós GDP-növekedést és 400 000 új munkahelyet jelenthet, miközben az EU-nak még kevesebbet kell költenie a fosszilis tüzelőanyagok behozatalára.¹⁹ A megnövelt cél emellett segíteni fogja az EU által az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mérséklése és a megújuló energiaforrások hasznosítása területén 2030-ra kitűzött célok teljesítését is.

A Bizottság 2020 utánra is javasolja kiterjeszteni az energiahatékonysági irányelvben²⁰ foglalt **energiatakarékosági kötelezettségeket**, amelyek értelmében az energiaszolgáltatók és -elosztók kötelesek minden évben 1,5% energiát megtakarítani. Ez az intézkedés az első időszakban vonzerőt jelentett a magánberuházók számára és támogatta az újfajta piaci szereplők, például az energetikai szolgáltatók, köztük a beszerzési közösségek szolgáltatóinak megjelenését, ezért 2020 után is hasonló hatás várható tőle. Az új szervezésű villamosenergia-piac emellett a keresleti oldal piaci szereplői számára is egyenlő versenyfeltételeket biztosít majd.

Az **épületek** 40%-kal részesednek a teljes energiafogyasztásból, és mintegy 75%-uknak nem kielégítő az energiahatékonysága.²¹ Az épületek energiahatékonyságának javítását sem a kevés beruházás, sem a számos akadályozó tényező nem segíti. Miközben az épületeket rendszeresen karbantartják és felújítják, az energiamegtakarítást biztosító beruházások gyakran elmaradnak, mert a szűkös forrásokért kiélezett verseny folyik, nincs elegendő megbízható információ és felkészült szakember, vagy kétségek merülnek fel a lehetséges előnyökkel kapcsolatban. Ha továbbra is minden évben csak az épületek 1%-a kerül felújításra, akkor egy évszázadot kell várnunk arra, hogy minden épület korszerűvé, közel nulla energiaigényűvé váljon.²² A tiszta energiával működő épületek nem csupán energiamegtakarítást tesznek lehetővé: növelik használóik kényelmét és életminőségét, és lehetőséget adnak a megújuló forrásból előállított energia felhasználására, az energiatárolásra, a digitális technológiák alkalmazására, valamint az épületeknek a közlekedési rendszerhez

makrogazdasági elemzésből vannak származtatva).

¹⁹ Hatásvizsgálat az energiahatékonysági irányelv módosításához, SWD(2016) 405.

²⁰ COM(2016) 761.

²¹ Hatásvizsgálat az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv módosításához, SWD(2016) 414.

²² Hatásvizsgálat az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv módosításához, SWD(2016) 414.

való kapcsolódására. Az épületállomány tiszta energiára való átállítást célzó beruházások tehát központi szerepet tölthetnek be a kis szén-dioxid-kibocsátású gazdaság létrehozásában.

A középületekre, például a kórházakra, az iskolákra és az irodaépületekre irányuló beruházások növelése ugyancsak függ a magántőke és az innovatív mechanizmusokat, például energiahatékonyság-alapú szerződéseket kínáló energetikai szolgáltató vállalkozások rendelkezésre állásától. Az energiamegtakarítás az állami és az önkormányzati költségvetések számára is jól jöhet, hiszen a szóban forgó középületekben évente mintegy egymilliárd eurót költenek energiára. A közszektor vagyontárgyainak energiahatékonyságára irányuló beruházásokat azonban nagyban segítené, ha a közszektorbeli beruházásokra és az eszközfelújítások statisztikai kezelésére vonatkozó szabályok átláthatóak és egyértelműek lennének. A Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben jelenleg vizsgálja az államháztartási számviteli szabályoknak az energiahatékonyság-alapú szerződések piacára gyakorolt hatását, és 2017 tavaszának végéig aktualizálni fogja az ilyen típusú partnerségek statisztikai kezelésére vonatkozó iránymutatását.

Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv módosításában²³ foglalt, a hosszú távú épületfelújítási stratégiákra vonatkozó megerősített rendelkezések fel fogják gyorsítani az **épület-korszerűsítéseket**, és hatásukra az évszázad közepére megtörténik az épületállomány dekarbonizációja. A javaslat emellett – az energetikai tanúsítványokra vonatkozó rendelkezések megerősítésével, a középületek valós energiafogyasztásával kapcsolatos információk rendelkezésre állásának biztosításával és az állami támogatás intenzitásának az elért energiamegtakarításhoz kötésével – javítja a projektgazdák és a befektetők rendelkezésére álló információkat is. A javaslat arra buzdítja a tagállamokat, hogy a beruházásokat az energiaszegénységben élőkre is összpontosítsák, hiszen az energiahatékonyság növelése az egyik legjobb módja az energiaszegénységet kiváltó mögöttes okok kezelésének.

Az EU kis kibocsátású mobilitásra vonatkozó stratégiájának támogatása és a villamos energia közlekedési célú felhasználásának növelése érdekében az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv kötelezővé fogja tenni az elektromos feltöltőállomások kiépítését. A meglévő épületek közül ez a rendelkezés csak a kereskedelmi célú, 10-nél több parkolóhellyel rendelkező épületekre, és azokra is csak 2025-től fogva lesz alkalmazandó. Az új és a nagyobb szabású felújításra kerülő épületek esetében a 10-nél több parkolóhellyel rendelkező lakóépületekben ki kell építeni a szükséges vezetékeket, a 10-nél több parkolóhellyel rendelkező kereskedelmi célú épületekben pedig feltöltőállomásokat kell létesíteni. A kis- és középvállalkozások, valamint a hatóságok kizárhatók az új szabályok alkalmazási köréből, ez utóbbiak azért, mert rájuk már vonatkoznak az alternatív tüzelőanyagokat szabályozó irányelv rendelkezései, amennyiben az általuk létesített feltöltőállomások nyilvánosan hozzáférhetőek. A közlekedés energiahatékonyságának javítása és a digitális mobilitást segítő megoldások elterjesztése érdekében ez a kezdeményezéscsomag tartalmazza a kooperatív intelligens közlekedési rendszerek kiépítésének európai uniós stratégiáját²⁴ is.

Az épület-korszerűsítések további felgyorsítása és az épületállomány tiszta energiára való átállításának támogatása érdekében a Bizottság **európai épületpolitikai kezdeményezést** indít útjára (I. melléklet), amelynek egyik eleme az „intelligens épületek intelligens

²³ COM(2016) 765.

²⁴ COM(2016) 766.

finanszírozása”. Ez az új, az Európai Beruházási Bankkal és a tagállamokkal szoros együttműködésben megvalósítandó kezdeményezés **2020-ig további 10 milliárd EUR összegű köz- és magánforrást mozgósíthat** az épületek energiahatékonyságának növelésére és az épületekben felhasznált megújuló energiaforrások szerepének bővítésére, és segíthet kialakítani a banki finanszírozásra alkalmas projektek széles tárházát, illetőleg létrehozni tagállamonként egy-egy energiahatékonysági platformot. A kezdeményezés további célja annak elérése, hogy a piac jobban megbízzon a tiszta energiával működő épületekben, és ennek érdekében műszaki és pénzügyi működési adatokat bocsát a befektetők és más érdekeltek rendelkezésére több mint 7000 európai ipari és épületet érintő energiahatékonysági projektről; valamint az, hogy a pénzügyi szektorral együttműködve konszenzusos keret jöjjön létre az épületállomány tiszta energiára való átállítását célzó beruházásokkal kapcsolatos garanciavállalások terén, és ezáltal célzottabban és standardizáltabb módon lehessen piaci finanszírozást nyújtani az érintett projekteknek. Mindez nagymértékben javítja az élet- és munkakörülményeket, eredményeket hoz az éghajlat-politika végrehajtásában és az energiamegtakarításban, továbbá munkahelyeket teremt és beruházásokat ösztönöz. Az európai épületpolitikai kezdeményezés emellett lökést adhat a több gazdasági és társadalmi kihívással is küzdő európai építőiparnak: az épületek energiahatékonyságának növelése hajtóereje lehet az ágazat és az általa alkalmazott munkaerő korszerűsítésének.

Az energiaigényes iparágaknak (például az acél- és a gépjárműiparnak) továbbra is törekedniük kell az energiahatékonyság javítására. Az ilyen célú beruházások általában az energiaköltségek csökkenésén keresztül térülnek meg. Az újabb ágazatokban, például a védelmi ágazatban további, egyelőre kihasználatlan lehetőségek vannak az energiahatékonyság területén, és az elérhető költségmegtakarítás közvetlen jótékony hatást gyakorol az állami költségvetésekre.

A környezettudatos tervezés és az energiacímkézés továbbra is fontos szerepet játszik abban, hogy a fogyasztók energiát és erőforrásokat takaríthassanak meg, és az európai ipar további üzleti lehetőségekhez jusson. Gondos mérlegelés után a Bizottság úgy döntött, hogy ezt a szakpolitikai területet erőteljesebben összpontosítja a legnagyobb megtakarítási potenciálú termékekre, legyen szó akár energiamegtakarításról, akár a körforgásos gazdaság szempontjainak érvényesítéséről.

A Bizottság elfogadja a környezettudatos tervezésre vonatkozó 2016–2019. évi munkatervet, és emellett több termékspecifikus intézkedést is.²⁵ A környezettudatos tervezésre vonatkozó munkaterv felvázolja a Bizottság következő három évi prioritásait, és megjelöli azokat a meglévő termékspecifikus intézkedéseket, amelyeket a műszaki fejlődésre való tekintettel indokolt felülvizsgálni, valamint azokat az új termékeket, amelyek esetében a kihasználatlan megtakarítási lehetőségek szabályozást indokolhatnak. A környezettudatos tervezésre vonatkozó munkatervben azonosított intézkedések révén 2030-ig együttesen több mint évi 600 TWh primerenergia-megtakarítás érhető el, amely egy közepes méretű tagállam éves primerenergia-fogyasztásának felel meg. Ez biztosítani fogja, hogy Európa megtartsa globális vezető szerepét a termékhatékonysági szabványok területén, és továbbra is gazdaságossági és környezeti előnyöket biztosítson a fogyasztók és a vállalkozások számára.

²⁵ COM(2016) 773; C(2016) 7764, 7765, 7767, 7769, 7770 és 7772.

3. GLOBÁLIS VEZETŐ SZEREP KIVÍVÁSA A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK TERÜLETÉN

A megújuló energiaforrások hasznosításával foglalkozó európai iparág több mint 1 100 000 főt foglalkoztat,²⁶ és Európa még mindig élen jár világviszonylatban a szélenergia hasznosításában. A világon telepített összes szélturbinának 43%-át néhány nagyobb európai vállalat gyártotta. A nap- és a szélenergiát hasznosító technológiák költségeinek csökkenése nagymértékben köszönhető az EU ambiciózus szakpolitikáinak. Ennek nyomán a megújuló forrásból előállított energia olcsóbbá és könnyebben hozzáférhetővé vált világszerte. Bár Európa elveszítette vezető szerepét az importtal szemben a fotovoltaiikus panelek moduljainak gyártásában, a fotovoltaiikus panelek telepítésének hozzáadott értéke túlnyomórészt (több mint 85%-ban) Európában képződik.²⁷

Európában a megújuló energiaforrásokkal foglalkozó ágazaton belül a legtöbb munkavállalót a szélenergia, a fotovoltaiikus napenergia és a szilárd biomassa területén alkalmazzák. A fotovoltaiikus iparágban azonban csökkent a foglalkoztatás: a gyártási kapacitások megszűnése miatt az ágazatban 2014-ben csak alig több mint egyharmada volt a munkahelyek száma a 2011-es értéknek.²⁸ A megújuló energiaforrások területén a munkavállalók többségét a szélenergia-ágazat foglalkoztatta. A 2005-től 2013-ig terjedő időszakban az európai szélenergia-ágazat bevétele nyolcszorosára nőtt, és a teljes EU-ra számítva az ágazat becsült összbevétele ma már mintegy 48 milliárd EUR.²⁹ Ugyanezen idő alatt, 2005-től 2013-ig a szélenergia-ágazatban foglalkoztatottak száma ötszörösére nőtt, és 2014-ben a foglalkoztatottak összlétszáma már 320 000 fő volt.³⁰ A Bizottság emellett olyan, az ipar által indított kezdeményezésekbe is bekapcsolódik, amelyek az EU globális meghatározó szerepét hivatottak támogatni a megújuló energiaforrások, és általában véve a tiszta technológiák területén.

Az Európai Tanács azt a célt tűzte ki, hogy 2030-ra az Európai Unió energiafogyasztásán belül **a megújuló energiaforrások részaránya legalább 27%-ot érjen el**. Ez a minimális cél az EU szintjén kötelező, de tagállamonkénti kötelező célszámokra nem lesz lebontva. Ehelyett a tagállamok az EU-cél együttes teljesítését szolgáló javasolt irányítási struktúra részét képező integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervek³¹ útján vállalásokat tesznek. A tervekről folytatott regionális egyeztetések jelentette horizontális nyomás és a Bizottság azon lehetősége, hogy ajánlásokat fogalmazzon meg, valamint a kezdeményezéscsomagon belül előterjesztett többi jogalkotási javaslat mint átfogó szakpolitikai keret együtt arra fogja ösztönözni a tagállamokat, hogy ambiciózus vállalásokat tegyenek, és ne legyenek „potyautasok”. Abban az esetben, ha a Bizottság – akár a vállalt szinteket, akár a végrehajtás minőségét illetően, akár a megújuló energiaforrások, akár az energiahatékonyság területén – hiányosságokat észlel, meghozhatja a szükséges intézkedéseket a kipótlásukra. A célszámot a jövőben az EU nemzetközi kötelezettségvállalásainak megfelelően felül kell majd vizsgálni.

A megújuló energiaforrások területén a növekedést azoknak a leginnovatívabb technológiáknak kell meghatározni, amelyek jelentős megtakarításokat tesznek lehetővé az üvegházhatású gázok kibocsátásában. A hosszú távú dekarbonizációs célkitűzéseket szolgáló,

²⁶ EurObserv'ER, 15. kiadás, 2015.

²⁷ Hatásvizsgálat a megújulóenergia-irányelv átdolgozásához, SWD(2016) 418. Lásd még a következő tanulmányt: http://gramwzielone.pl/uploads/files/Solar_Photovoltaics_Jobs_Value_Added_in_Europe.pdf.

²⁸ EurObserv'ER, 15. kiadás, 2015.

²⁹ EurObserv'ER, 15. kiadás, 2015.

³⁰ EurObserv'ER, 15. kiadás, 2015.

³¹ Ezzel az energiaunió irányításáról szóló új rendelet fog foglalkozni, COM(2016) 759.

a megújuló energiaforrások hasznosítása területén alkalmazott megoldások az előrejelzések szerint a 2014-től 2035-ig terjedő időszakban olyan, világviszonylatban 6 800 milliárd eurós³² piacot fognak jelenteni, amelyet – különösen Európán kívül – jelentős növekedési potenciál jellemez. Az elmúlt néhány évben a termelőkapacitásokra irányuló beruházások 85%-a érintett megújuló energiaforrást hasznosító, többségében kiefeszültségű és elsősorban az elosztóhálózatok szintjén üzembe állított infrastruktúra-elemeket. Az új javaslatok tovább kívánják vinni ezt a tendenciát például azáltal, hogy felszámolják a saját célú energiatermelés előtti akadályokat.

A megújulóenergia-irányelv³³ a villamos energia piacának új szervezésére vonatkozó jogalkotási javaslatokkal³⁴ együtt olyan keretszabályozást fog alkotni, amely **egyenlő versenyfeltételeket** biztosít minden technológia számára anélkül, hogy ez veszélybe sodorná éghajlat- és energiapolitikai céljaink teljesítését. A villamos energia fontos szerepet fog játszani a tiszta energiarendszerre való áttérésben. A megújuló energiaforrások részaránya a villamosenergia-termelésen belül 29%-ra emelkedett, és nemsokára a teljes EU szintjén az 50%-ot is el fogja érni. Ebben az időben változó források, mint például a szél- és a napenergia játszanak döntő szerepet, és az így előállított energia jelentős része decentralizált módon, az elosztórendszer szintjén jut be az energiarendszerbe. A **piaci szabályokat** úgy kell átalakítani, hogy segítsék ezt a fejlődési irányt, támogassák az időben változó források integrálását, és gondoskodjanak a villamosenergia-ellátás biztonságáról. Az új keretszabályozás tehát biztosítani fogja, hogy a megújuló forrásból előállított energia teljes mértékben jelen legyen a villamosenergia-piacon, mint ahogy azt is, hogy a piaci szabályozás a megújulók szemszögéből ne legyen hátrányos.

Az egyre növekvő részarányt képviselő, többségükben időben változó energiát szolgáltató megújuló energiaforrások jobb befogadása érdekében a nagykereskedelmi piacoknak tovább kell fejlődniük, és megfelelő feltételeket kell biztosítaniuk különösen az időben változó volumenű energiatermelés miatt szükséges rövidebb határidejű ügyletek számára. Azzal, ha a kereskedés közelebb kerül a termelés időpontjához, a jól integrált, rövid határidejű ügyleteken alapuló villamosenergia-piacok képesek lesznek **díjazni is a piaci rugalmasságot** mind a termelés, mind a kereslet, mind pedig a tárolás számára. Emellett a piaci szabályokat úgy kell kiigazítani, hogy a megújuló energiaforrásokból energiát termelő vállalkozások teljes mértékben részt vehessenek és bevételekre tehessenek szert a piac minden szegmensében, köztük a rendszerszolgáltatások piacain is.

Az **elsőbbségi átvétel** megmarad a meglévő létesítmények, a megújuló energiaforrásokat hasznosító kisméretű létesítmények és a demonstrációs projektek esetében. Minden más létesítményre az alkalmazott technológiától függetlenül a harmadik felek megkülönböztetésmentes hozzáférésére vonatkozó szabályok fognak vonatkozni. Emellett a megújuló forrásból előállított energia esetében betáplálási korlátozásra csak a feltétlenül szükséges esetekben lesz lehetőség.

³² Nemzetközi Energia Ügynökség, World Energy Investment Outlook Special Report (Különjelentés az energetikai beruházások világpiaci kilátásairól), 2014.

³³ COM(2016) 767.

³⁴ A piacszervezésre vonatkozó kezdeményezés a villamosenergia-irányelv átdolgozásából (COM(2016) 864), a villamosenergia-rendelet átdolgozásából (COM(2016) 861), az ACER-rendelet átdolgozásából (COM(2016) 863) és a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről szóló új rendeletből (COM(2016) 862) áll.

Ezek az új szabályok lehetővé teszik a megújuló energiaforrásból villamos energiát előállító vállalkozások számára, hogy bevételeik egyre nagyobb részét a piacról nyerjék. Különösen az újszerű technológiák esetében a piaci bevételek azonban még így sem fedezhetik teljes egészében a magas tőkekiadásokat. A beruházóknak kiszámítható környezetre van szükségük. Ezért a megújulóenergia-irányelvben foglalt elvek a megújuló energiaforrások hasznosításának támogatása érdekében 2020-tól biztosítani fogják, hogy az esetleg szükségesnek mutató támogatások költséghatékonyak legyenek, és csak a lehető legkisebb mértékben torzítsák a piacot.

A megújulóknak sikeres integrálása továbbra is megfelelő átviteli és elosztó infrastruktúrát, valamint **jól összekapcsolt európai hálózatot** igényel. Európa villamosenergia-hálózata a világon a legbiztonságosabb, 2030-ig mégis jelentős beruházásokra lesz szükség ezen a területen. A Bizottság a legfontosabb infrastruktúra-elemek fejlesztésének segítése érdekében szorosan együttműködik a tagállamokkal regionális szinten (a balti energiapiacok összekapcsolási terve, Közép- és Délkelet-európai Földgázrendszer-összekötési Csoport, Délnyugat-Európa és az északi tengerek). Emellett szakértői csoportot hozott létre a 2030-ig szóló összekapcsolási célkitűzések megfogalmazásával és teljesítésével kapcsolatos tanácsadás céljára.

A **hőtechnika** (hűtés, fűtés és melegvíz-előállítás) területén mindeddig kihasználatlan lehetőségek vannak a megújuló energiaforrásokra vonatkozó célok teljesítésében. Az általános megközelítést a hőtechnikai stratégia³⁵ vázolta fel. A mostani javaslatok arra ösztönzik a tagállamokat, hogy növeljék a megújulóknak részarányát a hőtechnikai alkalmazásokban, bátorítják a távfűtő és a távhűtő rendszerek üzemeltetőit hálózataik verseny előtti megnyitására, és elősegítik például a hőszivattyúk fokozottabb elterjedését.

A **bioenergia** fontos szerepet tölt be a megújulóknak között, és ez a jövőben is így marad. Munkahelyeket és gazdasági fejlődést hoz a vidéki területeknek, kiszorítja a fosszilis tüzelőanyagokat, és hozzájárul az energiaellátás biztonságához.

A **korszerű alternatív közlekedési tüzelőanyagok** fejlődését ösztönözni fogja a tüzelőanyag-forgalmazókra rótt bekeverési kötelezettség, míg az étel- és élelmiszer-alapú bioüzemanyagok fokozatosan csökkenő ütemben fognak részt venni az EU megújuló energiaforrásokra vonatkozó célkitűzésének teljesítésében. A villamosenergia-piac keretszabályozásának egy másik új központi célja a közlekedés villamosításának támogatása, amelyet a kiskereskedelmi villamosenergia-piacokra vonatkozó rendelkezések most meg fognak erősíteni.

Az EU-ban a **szilárd biomassza** hőtermelésre és villamos energia előállítására történő felhasználása elsősorban helyi és regionális keretek között, az erdőszetre épülő iparágak melléktermékeként képződő forrásokra épülve valósul meg, és jelenlegi szintjén összességében éghajlatbarátnak tekinthető. Felmerültek azonban aggályok azzal kapcsolatban, hogy a mennyiségi növekedés folytatódása káros éghajlati hatásokat hozhat magával. A hosszú távú éghajlat-politikai követelmények szükségessé teszik egyebek mellett az erdőkre nehezedő többletnyomás korlátozását.

Fokozottabban kell kihasználni a **körforgásos gazdaság** és a biomassza különböző alkalmazásai közötti **szinergiákat**, különösen amiatt, hogy a fa számos termékben nagyobb

³⁵ COM(2016) 51.

hozzáadott értéket képezhet, mint az energiatermelésben. Ezeknek a szinergiáknak a lehető legnagyobb mértékű érvényesítése érdekében – a villamosenergia-ellátás biztonságával összefüggő, kellően indokolt esetek kivételével – a biomasszából folytatott energiatermelésnek csak a nagy hatásfokú formáit indokolt akár pénzügyi támogatás, akár preferenciális hálózati hozzáférés formájában államilag segíteni.

A hő- és villamosenergia-termelésre felhasznált szilárd biomassza ma többségében az erdőkből származik. Az EU-n belül és kívül az erdők és az erdőgazdálkodási módszerek rendkívül változatos képet mutatnak. Az EU tagállamai nemzeti szinten szabályozzák a **fenntartható erdőgazdálkodást**, és például a Forest Europe folyamat keretében együttműködnek egymással. Emellett több olyan tagállam, amely nagy mennyiségekben importál biomasszát energiatermelési célból, külön a biomasszára vonatkozóan is bevezetett fenntarthatósági rendszereket, és számukra a Bizottság javaslata ezt a jövőben is lehetővé teszi. Az Európai Bizottság a fenntartható fahasznosítást az EU vidékfejlesztési politikája keretében is tovább támogatja. Ezek a különböző szintű fellépések jól kiegészítik egymást a fenntartható erdőgazdálkodási gyakorlat ösztönzésében.

A Bizottság tehát a meglévő európai uniós fenntarthatósági követelmények mindenfajta bioenergiára való kiterjesztését javasolja. Az erdőkből származó biomasszával kapcsolatban a javaslatok új megközelítést tartalmaznak, amelyek a fenntartható erdőgazdálkodás jelenlegi jogi szabályozásán és a földhasználat és az erdőgazdálkodás üvegházhatásúgáz-kibocsátásainak a biomassza származási országában történő megfelelő elszámolásán alapulnak. A biomassza termelésében és energetikai célú alkalmazásában bekövetkező fejlemények nyomon követése és értékelése az energiaunió irányítása keretében fog történni.

4. MÉLTÁNYOSSÁG BIZTOSÍTÁSA A FOGYASZTÓK SZÁMÁRA

A fogyasztók központi helyet foglalnak el az energiaunióban. Az energia kritikus árucikk, és elengedhetetlen a modern társadalomban való teljes részvételhez.

A tiszta energiára való áttérésnek méltányosnak kell lennie azon ágazatok és régiók, illetőleg azon kiszolgáltatók helyzetű társadalmi csoportok számára, amelyekre hatást gyakorol.

A Bizottság úgy javasolja megreformálni az energiapiacot, hogy a **fogyasztók felkészültebben és szélesebb körben** hozhassanak döntéseket energiaigényük kielégítéséről. A vállalkozások számára ez nagyobb versenyképességet jelent, a polgárok számára pedig bővíti a lehetőségeket a tájékozódás, az aktívabb energiapiaci szerepvállalás és az energiaköltségeik nagyobb mértékű befolyásolása területén.

Ahhoz, hogy a fogyasztók valóban központi helyre kerüljenek az energiaunió belül, mindenekelőtt jobban kell őket **tájékoztatni** energiafogyasztásukról és annak költségeiről. A javaslatok szerint a fogyasztóknak jogukban áll majd intelligens fogyasztásmérőket alkalmazni és egyértelmű számlákat kapni, és könnyebbé válik számukra a szolgáltatóváltás. A felmondási díjak eltörlésével a javaslat a szolgáltatóváltást olcsóbbá is teszi. A fogyasztók tanúsított összehasonlító eszközök segítségével szerezhetnek megbízható információkat az ajánlatokról, amelyek közül választhatnak. A javaslatok egy, az intelligens megoldásokkal kapcsolatos mutató bevezetésével az energetikai tanúsítványokat is megbízhatóbbá teszik.

A most elfogadott kezdeményezéscsomag keretében a Bizottság **az energiaköltségekről és -árakról elfogadott második kétévenkénti jelentése**³⁶ révén is növeli az átláthatóságot. Az energiaköltségek visszahatnak az energiabeszerezési forrásainkra, a háztartások energiára fordított kiadásaira és Európa versenyképességére. 74%-os importfüggőségével az EU továbbra is kiszolgáltatott helyzetben van a fosszilis tüzelőanyagok ingadozó világpiaci áraival szemben. Az elmúlt néhány évben a világpiaci fejlemények nyomán 35%-kal csökkent az EU „energiaszámlája”, ami segítette a gazdasági növekedést. A nagykereskedelmi villamosenergia-árak 12 éve nem látott alacsony szinten vannak, a földgázárak pedig 2013 óta 50%-kal, a kőolajárak 2014 óta csaknem 60%-kal estek. A világ más gazdaságaihoz képest csökkentek az árkülönbségek.

A háztartások által fizetett végfelhasználói árak esetében egészen másnak lehetünk szemtanúi. A csökkenő energiaárakat ellensúlyozták a növekvő rendszerköltségek és a kormányok által kivetett adók és járulékok – a forráshiánytól szenvedő kormányok gyakran nyúlnak az energia megadóztatásának eszközéhez. A kiskereskedelmi villamosenergia-árak 2008-óta évente 3%-kal növekednek, a kiskereskedelmi gázárak pedig 2%-kal. Emiatt az energiaköltségek enyhén emelkedtek, és a háztartások összes kiadásán belül ma már csaknem 6%-ot tesznek ki.

A mostani kezdeményezéscsomaggal a szabályozási környezetben bevezetett változások és a centralizált, hagyományos villamosenergia-termelésről a decentralizált, intelligens és összekapcsolt piacokra való áttérés könnyebbé fogja tenni a fogyasztók számára, hogy saját maguknak termeljenek energiát, azt tárolják, megosszák és fogyasszák, vagy eladják a piacon akár közvetlenül, akár energetikai szövetkezetekbe tömörülve. A fogyasztók közvetlenül vagy a beszerzési közösségeken keresztül adhatnak keresletoldali visszajelzéseket. Új intelligens műszaki megoldások fogják lehetővé tenni számukra, hogy – amennyiben élnek ezzel a választási lehetőséggel – ellenőrzésük alatt tartsák és aktívan befolyásolják energiafogyasztásukat, miközben kényelmük is nő. Ezeknek a változásoknak köszönhetően a háztartások és a vállalkozások intenzívebben vehetnek részt az energiarendszer működésében és reagálhatnak az árakon keresztül közvetített jelzésekre. Ehhez szükséges a nagy- és a kiskereskedelmi maximálárak felszámolása is, eközben viszont maradéktalan és megfelelő védelmet kell biztosítani a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztóknak. Az előterjesztett új szabályok lehetőségeket teremtenek az új és innovatív vállalkozások számára is arra, hogy a fogyasztóknak több és jobb szolgáltatást nyújtsanak. Ez segíteni fogja az innovációt és a digitalizációt, és támogatni fogja az európai vállalkozásokat abban, hogy olyan műszaki megoldásokat tudjanak kínálni, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonyság javításához és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentéséhez.

Az **energiaszegénység** EU-szerte nagy kihívást jelent, és az alacsony jövedelmekben, valamint a rossz energiahatékonyságú lakóépületekben gyökeredzik. A legkisebb jövedelmű háztartások 2014-ben teljes kiadásuk csaknem 9%-át fordították energiára.³⁷ Ez 50%-os növekedés a tíz évvel korábbi állapothoz képest, sokkal nagyobb, mint egy átlagos háztartás esetében. A mostani kezdeményezéscsomag újfajta módon kíván védelmet biztosítani a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztóknak, többek között azáltal, hogy segíti a tagállamokat a fogyasztók energiaköltségeinek az energiahatékonyságra irányuló beruházásokon keresztül történő csökkentésében. A Bizottság által az energiahatékonyság területén előterjesztett javaslatok arra kérik a tagállamokat, legyenek tekintettel az

³⁶ COM(2016) 769.

³⁷ Working Paper on Energy Poverty („Munkadokumentum az energiaszegénységről”), lásd a fenti 4. lábjegyzetet.

energiaszegénységre, és ennek érdekében az energiahatékonyság-javító intézkedések egy meghatározott hányadát prioritásként az energiaszegénységgel küzdő háztartásokban, illetve a szociális lakásokban hajtsák végre. A tagállamok hosszú távú épület-korszerűsítési stratégiáinak szintén hozzá kell járulniuk az energiaszegénység enyhítéséhez. Mindezekon túl az energiaunió irányításához kapcsolódó eljárások keretében a tagállamoknak nyomon kell követniük és jelenteniük kell az energiaszegénység alakulását, a Bizottság pedig elősegíti a bevált módszerek cseréjét. Emellett a fogyasztók lehetőségeinek bővítése és érdekeinek védelme érdekében a Bizottság bizonyos eljárási biztosítékokhoz javasolja kötni a fogyasztók lekapcsolását. Mindemellett a Bizottság létrehoz egy Energiaszegénységi Megfigyelőközpontot, amely jobb minőségű adatokkal szolgál majd a problémakörrel és a lehetséges megoldásokról, és segíti a tagállamokat az energiaszegénység elleni küzdelemben.

5. HÁTTÉRINTÉZKEDÉSEK

Az EU máris sokat tesz a tiszta energiára való áttérés támogatásában és abban, hogy sikerüljön teljesíteni a három alapvető célt: az energiahatékonyság előtérbe állítását, az EU globális vezető szerepének kivívását a megújuló energiaforrások területén és a méltányosság biztosítását a fogyasztók számára. Azonban még többre van szükség.

Ez részben a 2020 utáni időszak európai uniós keretszabályozásának meghatározását igényli: ez indokolja a piacszervezésre, az energiahatékonyságra, a megújuló energiaforrásokra és az irányításra vonatkozó javaslatokat, amelyek kiegészítik a Bizottság által az éghajlat-politika és a kis kibocsátású mobilitás területén már bemutatott kezdeményezéseket.³⁸

Az EU-nak a rendelkezésére álló eszköztár más elemeivel is segítenie kell a tiszta energiára való áttérést. Ennek keretében számos uniós szakpolitika mozgósítható: az európai uniós szabályozás eredményesebb betartatása, az uniós finanszírozás hatékonyabbá és koherensebbé tétele, valamint az érdekelttel való partnerségek bátorítása.

A tiszta energiára való áttérés nem történhet meg a civil társadalom, valamint a regionális és helyi szintű **érdekeltek aktív részvétele** nélkül. A városoknak, a régióknak, a vállalkozásoknak, a szociális partnereknek és más érdekeltnek tevékenyen részt kell venniük az energiarendszer átállásáról zajló vitafolyamatban, különösen ami az integrált energia- és éghajlat-politikai tervek kidolgozását illeti, és ezáltal biztosítani kell, hogy ezek a tervek megfelelő módon figyelembe vegyék a különböző területek igényeit.

A szükséges fellépések köre idővel változni fog. Az energiaunió helyzetéről közreadott jelentéseiben a Bizottság minden évben be fog számolni a tiszta energiára való áttérés ösztönzését szolgáló, e kezdeményezéscsomag keretében előterjesztett fellépések végrehajtásáról, és meghatározza az esetleg szükségessé váló új intézkedéseket.

Európa versenyképességének előmozdítása és a tisztaenergia-technológiák elterjedésének elősegítése érdekében a Bizottság e kezdeményezéscsomag keretében **kezdeményezést mutat be a tiszta energiával kapcsolatos innováció felgyorsításáról**.³⁹ Ez a kezdeményezés több különböző, a tiszta energiával összefüggő műszaki megoldásokra és rendszerekre irányuló innováció szabályozási, gazdasági és beruházási környezetének javítását célzó intézkedést határoz meg. Az európai stratégiai energiatechnológiai tervre (SET-terv) és a stratégiai

³⁸ Lásd az „Európa karbonszegény gazdaságra való áttérésének gyorsítása” és „Az alacsony kibocsátású mobilitás európai stratégiája” című közleményt (COM(2016) 500 és 501).

³⁹ COM(2016) 763.

közlekedési kutatási és innovációs programtervre (STRIA) alapozva a kezdeményezés korlátozott számú kutatás-, innováció- és versenyképesség-orientált integrált prioritást is tartalmaz a teljes kezdeményezéscsomag stratégiai célkitűzéseinek támogatásához. A kiemelt területek egyértelműbb elkülönítése segíteni fogja a „Horizont 2020” keretprogramból származó források egy jelentős részének (legalább 2 milliárd EUR) átcsoportosítását, és irányt mutat az EU-szerte megvalósuló közfinanszírozás és magánberuházások számára. Emellett a Bizottság kipróbál egy új, a tiszta energiára irányuló nagy kockázatú és nagy hatású innovációt támogatni hivatott finanszírozási módszert is, továbbá fokozza az Európai Innovációs és Technológiai Intézet és különösen az annak keretei között működő érintett tudományos és innovációs társulások (TIT-ek) által a vállalkozói aktivitás ösztönzése és a kis szén-dioxid-kibocsátást eredményező, illetve energiahatékony innovatív műszaki megoldások piaci elterjedése érdekében végzett tevékenységet.

A növekedés és a munkahelyteremtés érdekében az EU iparának élen kell járnia a tiszta energiára való áttérésben. A Bizottság támogatni fogja **azokat a kezdeményezéseket, amelyeket az ipar annak érdekében indít**, hogy az EU a tiszta energiával összefüggő és a kis szén-dioxid-kibocsátást eredményező műszaki megoldások területén meghatározó pozícióban legyen világviszonylatban. Ezek a kezdeményezések célszerűen az iparágon belüli kapcsolatoknak a teljes értéklánc mentén történő megerősítésére, valamint a gazdaságon kívüli szereplőknek, például a szociális partnereknek és a fogyasztói szervezeteknek a folyamatokba való bevonására irányulhatnak. A Bizottság emellett az érintett érdekelttel megvitatja, szükség van-e egy olyan, a tiszta energiával foglalkozó ipari fórum létrehozására, amely egységes keretbe szervezheti a különböző szereplőket (energia, közlekedés, feldolgozóipar, digitális világ stb.), és lehetőséget adhat annak együttes megvitatására, hogyan optimalizálhatók az EU ipara szempontjából a tiszta energiára való átállás előnyei, és miként segíthető elő globális versenyképességünk és a nemzetközi együttműködés.

A tagállamoknak azzal is foglalkozniuk kell, hogy milyen hatással lesz a tiszta energiára való áttérés a társadalomra, a készségekre és az iparra, és ezt a nemzeti energia- és éghajlatpolitikai terveikben is figyelembe kell venniük. A Bizottság meg fogja vizsgálni, **hogyan segíthető a legjobban az áttérési folyamat a szénorientált, illetve a sok szén-dioxidot kibocsátó régiókban**. Ebből a célból partnerséget hoz létre az érintett régiók szereplőivel, iránymutatással szolgál különösen a rendelkezésre álló forrásokhoz és programokhoz való hozzáférésről és azok felhasználásáról, és – célzott platformok keretében, egyebek mellett az ágazati útitervek és az ipar átképzési szükségletei területén folyó vitákon keresztül – bátorítja a bevált megoldások cseréjét.

Általánosabb szinten a Bizottság platformot alakít ki az ágazatok és a munkavállalók számára ahhoz, hogy a **készségeket** hozzáigazítsák a tiszta energiára való áttérés követelményeire. Az európai készségfejlesztési program⁴⁰ első, a gépjárműipari és a tengerészeti technológiai ágazatra kiterjedő kísérleti projektjeinek tapasztalatai alapján a Bizottság 2017-ben új terveket fog közzétenni a készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködésről a megújuló energiaforrások hasznosítása területén, valamint az építőipar területén a kis szén-dioxid-kibocsátást eredményező műszaki megoldásokra összpontosítva.

A kezdeményezéscsomag emellett – a G7-ek és a G20-ak keretében, valamint a Párizsi Megállapodásban tett nemzetközi kötelezettségvállalásokkal összhangban – **a fosszilis**

⁴⁰ Lásd az „Új európai készségfejlesztési program: Közös erővel a humántőke, a foglalkoztatathatóság és a versenyképesség megerősítéséért” című közleményt, COM(2016) 381.

tüzelőanyagokkal kapcsolatos alacsony hatékonyságú támogatások leépítésére irányuló európai uniós erőfeszítéseket is fokozza. A kőolajhoz, a kőszénhez és más szén-dioxid-intenzív tüzelőanyagokhoz társuló, még mindig jelentős állami támogatások torzítják az energiapiacot, gazdaságossági szempontból nem hatékonyak, és gátolják a tiszta energiára való áttérést célzó beruházásokat és az innovációt. Az energiapiac szervezésének reformja megszünteti a kőszénből, a földgázból és a tőzezből előállított energia elsőbbségi átvételét, és korlátozza azoknak a kapacitásmechanizmusoknak a szükségességét, amelyek gyakran a kőszénre épültek. A Bizottság továbbá intézkedni fog az EU-ban a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások rendszeres figyelemmel kíséréséről, és elvárja a tagállamoktól, hogy az energia- és éghajlat-politikai terveik alapján valóban figyelemmel kísérjék a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások lebontását. A fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások megszüntetésével összefüggésben a Bizottság az energiatermékek adóztatására vonatkozó EU-keretszabályozás REFIT-értékelését fogja felhasználni a lehetséges következő lépések meghatározására.

Az EU **külkapcsolati és fejlesztési együttműködési** politikája fontos eszköze a tiszta energiára való globális áttérés támogatásának, és segíti szomszédos és fejlődő világbeli partnereinket ebben a folyamatban.⁴¹

Az EU megerősíti az energiahatékonysággal kapcsolatos együttműködését a Nyugat-Balkánnal, Törökországgal, valamint déli és keleti szomszédaival. Az épületek területén az első négy, az energiahatékonyságra irányuló beruházások növelésére irányuló kísérleti projekt már meg is kezdődött, és lehetséges, hogy 2017-ben további partnerországokra is kiterjesztésre kerül. Az EU emellett megnöveli az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos finanszírozás súlyát az érintett szomszédsági és előcsatlakozási finanszírozási eszközökön belül.

Afrika kiemelt partnere az Európai Uniónak, és az energiaügy területén az Afrika–EU energiaügyi partnerség keretében folyik együttműködés. Az EU emellett támogatja a megújuló energiaforrások hasznosítására vonatkozó afrikai kezdeményezést is.

Az európai vállalkozások ezeket a lehetőségeket kihasználva az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások területén meglévő szakértelmüket árukivitel, illetve beruházások útján hasznosíthatják a globális versenypiacokon. Az EU a Kereskedelmi Világszervezet keretei között törekszik egy ambiciózus megállapodás megkötésére a környezeti termékek területén, kétoldali kereskedelmi megállapodásaiban pedig szorgalmazza a környezeti termékek és szolgáltatások liberalizációját és a megújuló forrásból folytatott energiatermeléssel kapcsolatos kereskedelem, illetőleg beruházások megkönnyítését.

„A tiszta energiára való áttérést ösztönző fellépés” című II. melléklet rámutat néhány olyan területre, amelyeken az EU-fellépés rövid távú megerősítésével, illetve a prioritások átcsoportosításával és a szinergiák jobb kihasználásával támogatható az európai munkahelyteremtés, növekedés és beruházások. Ez várhatóan segíteni fogja a tagállamokat is a 2020-as energia- és éghajlat-politikai kötelezettségvállalásaik teljesítésében, és lehetővé teszi a számukra, hogy 2030-as vállalásaikat költséghatékony módon, kellően ambiciózus szinten tegyék meg, eközben pedig arra ösztönöz más köz- és magánszektorbeli érdekelteket, hogy intenzívebben vegyenek részt a tiszta energiára való áttérésben.

⁴¹ Lásd az „Új európai konszenzus a fejlesztési politikáról: A mi világunk, a mi méltóságunk, a mi jövőnk” című közleményt (COM(2016) 740), valamint a javasolt európai külső beruházási tervet.

6. ZÁRSZÓ

Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az energiaunióval kapcsolatban 2015 és 2016 folyamán előterjesztett bizottsági jogalkotási javaslatok mindegyikét prioritásként kell kezelnie. Ezt az Európai Tanács 2016. márciusi ülészsaka is megerősítette, és az Európai Parlament is támogatta. Az elért eredmények értékelésére az Európai Tanács 2017. tavaszi ülészsakán fog sor kerülni.

Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak fenn kell tartania e kezdeményezéscsomag és a Bizottság korábbi, egyebek mellett a kibocsátáskereskedelmi rendszerre, a vállalásokon való osztozásra, a földhasználatra és a kis kibocsátású mobilitásra vonatkozó javaslatainak általános koherenciáját.